

**ОЛЕНА МИРОСЛАВІВНА РАДЧЕНКО:
ТВОРЧИЙ ПОРТРЕТ З НАГОДИ 50-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ**

"Non progredi est regredi"

Під Замковою горою, на вулиці Ужгородській, знаходиться перша міська клінічна лікарня Львова. Закрученими равликом сходами піднімаємось на IV поверх, розглядаючи навколишні пейзажі крізь жовто-червоні вітражі. Тут знаходиться кафедра внутрішньої медицини №2 Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, якою завідує Олена Мирославівна Радченко - усміхнена леді з волоссям мідного кольору, якій надзвичайно личить білий халат. Однаково ввічливо, легко і мило вона спілкується і з керівництвом медичного університету, і з персоналом лікарні, і з пацієнтами. До студентів Олена Мирославівна ставиться дещо суворо, але завжди справедливо і уважно.

Олена Радченко - азартний науковець (доктор медичних наук) та відповідальний керівник (завідувач кафедри). Крім того, вона - стильна жінка (любителька оливкового кольору та срібних прикрас), чуйна мама (один знайомий називає 23-річну доньку Олени Мирославівни її "найкращою дисертацією"), практикуючий лікар (консультує хворих першої міської клінічної лікарні та всіх родичів і близьких), цікавий співрозмовник (постійно пересипає свою мову галицькими приказками та англійськими афоризмами)... Цей список можна продовжувати нескінченно, але поки що зупинимось на цьому. Кажуть, людину найбільш влучно характеризують книжки, які вона читає. Що ж, поглянемо на літературу, що лежить на столі Олени Радченко серед численних медичних видань та журналів. Вибірка вражає своєю різнобічністю: "Авангард Йогансена" (на основі книги видатного українського письменника епохи "розстріляного відродження"), "The Berlin Connection" Йоганна Сіммеля, "Закони Мерфі для лікарів та пацієнтів". Ці книги характеризують Олену Мирославівну не як сухого науковця - "синю панчошу", а як сучасну особистість, що цікавиться національною та світовою культурою і володіє неабияким почуттям гумору.

Олена Радченко народилась 12 січня 1959 року, отже, їй, як Козерогу за зодіаком, від народження притаманні працьовитість, справедливість та цілеспрямованість. Але будь-який геній - це 1% натхнення і 99% потіння, як казав Едісон, тому без важкої праці над собою не обійшлося.

В 1976 році вона закінчила школу з золотою медаллю, а в 1982 році - Львівський медичний інститут. Звісно ж, з червоним дипломом. З єдиною четвіркою з історії комуністичної партії Радянського Союзу.

Ще в студентські часи Олена Радченко захоплювалась світом медичної науки та неодноразово брала участь в студентських конференціях - доповідала, була головою секції терапії. Особливим теплим словом вона досі згадує свого першого наукового керівника - Федоренко Тамілу Олександрівну, яка відкрила калейдоскопічний всесвіт внутрішньої медицини.

Після року інтернатури в Пустомитівській центральній районній лікарні Олена Мирославівна вісім років пропрацювала дільничним терапевтом в лікарській амбулаторії села Давидів. У будь-яку погоду йшла на виклик. "За роки роботи в Давидові я зносила кілька пар гумових чобіт, бо болото в селі було страшне" - згадує вона. Але її діяльний розум вимагав не тільки практичної роботи, але й великої науки - постановки проблем та знаходження їх рішень, тому в 1984 році Олена Мирославівна поступила в заочну аспірантуру. А в 1985 році народила доньку, і коли дитина спала, мама Олена креслила тушшю графіки до своєї кандидатської дисертації "Застосування сульфалену в лікуванні гострого бронхіту в амбулаторних умовах", яку блискуче захистила в 1990 році. Після захисту Олена Радченко стала асистентом кафедри факультетської терапії, на якій незмінно працює по даний час, послідовно піднімаючись до своєї останньої (поки що?!) вершини. Керівником як кандидатської, так і докторської її дисертацій стала, нині, на жаль, вже покійна, професор, доктор медичних наук Панчишин Марія Володимирівна, котра і навчила майбутнього очільника кафедри свого неповторного стилю керівництва - відповідального, авторитарного і чіткого. Олена Радченко продовжує також і наукову ідею Марії Володимирівни - несприятливе значення гіпохолестеролемії для прогнозу і перебігу внутрішньої патології.

Наступні сім років життя були присвячені накопиченню викладацького та лікарського досвіду, методичній роботі, подальшим науковим пошукам. Сходження кар'єрною драбиною відбувалось стабільно: асистент, доцент, професор, завідувач кафедри. Олена Радченко каже: "Для жінки ця посада є межею адміністративної роботи, вище керівництво - це чоловіча справа". Проте відкрию вам таємницю: Олена просто не хоче віддавати медичному менеджменту залишки свого вільного часу, який витрачає на дизайн одягу, читання та відвідування різноманітних культурних заходів - прем'єр у Львівській Опері, неформальних молодіжних мистецьких акцій, виставок, театральних фестивалів тощо.

Близько десяти років тому в Львівському медичному університеті було запроваджено англійське навчання студентів. Олена Мирославівна не могла не відповісти на цей виклик, вдосконалила свою англійську мову і зараз вільно спілкується нею як на заняттях, так і під час перебування в європейських країнах.

Але повернімося до наукового шляху Олени Радченко. Згодом вона запланувала докторську дисертацію, і наступні кілька років присвятила ґрунтовній роботі над улюбленою науковою ідеєю - загальними адаптаційними реакціями організму. В дослідженні майбутнього доктора медичних наук було узагальнено дані про 1256 хворих. В 2004 році Олена Мирославівна захистила докторську дисертацію на тему "Адаптаційні реакції в клініці внутрішніх хвороб". Дисертація розвиває ідеї всесвітньовідомого Хьюго Ганса Сельє, котрий народився недалеко від Львова в тодішній Австро-Угорській імперії. Багато вчених Західної України цікавились цією темою, але тільки Олена Радченко зуміла закласти галицьку школу загальних адаптаційних реакцій та підвалини їх клінічного застосування. Практичне значення дисертації полягає в тому, що тепер можливим є оцінка імунного стану хворого за типом адаптаційної реакції без розширеного імунологічного обстеження (що особливо важливо в практиці сімейного лікаря), первинний скринінг стану гомеостазу організму та обґрунтована корекція лікування.

В рамках ідеї вивчення загальних неспецифічних адаптаційних реакцій відбувається тісна співпраця з трускавецьким відділом експериментальної бальнеології Інституту фізіології НАН України ім. О.О. Богомольця (професор Івасівка С.В., провідний науковий співробітник Попович І.Л., старший науковий співробітник Білас В.Р.), яка розпочалася з 2006 року із входженням професора Радченко О.М. до складу редколегії журналу "Медична гідрологія та реабілітація". З цього часу вона публікує свої статті чи не в кожному числі видання. Низка наукових конференцій за участі обох сторін: науково-практична конференція, присвячена 21-й річниці від дня аварії на ЧАЕС "Роль бальнеотерапії в комплексному реабілітаційному лікуванні учасників ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС" (Трускавець, 20-21 квітня 2007 р.); V конференція Асоціації учених, присвячена 180-річчю курорту та 60-річчю міста Трускавця (Трускавець, 7 вересня 2007 р.); I Львівська медична науково-практична конференція з міжнародною участю "Актуальні питання

внутрішньої медицини: міжфахова інтеграція" (Львів, 17-18 квітня 2008 р.); науково-практична конференція "Фундаментальні науки - медичній реабілітації і бальнеології" (Трускавець, 15-16 травня 2008 р.); науково-практична конференція, присвячена 90-річчю з дня народження проф. С.Ф. Олійника та пам'яті проф. М.В. Панчишин "Біохімічні маркери діагностики, вибору лікування та прогнозу серцево-судинних хвороб і хвороб органів травлення" (Львів, 2-3 жовтня 2008 р.) та неформальні спілкування взаємно збагатили і продовжують збагачувати і львівську, і трускавецьку наукові школи досвідом та новими науковими ідеями. Першим вагомим спільним здобутком обидвох шкіл стала колективна монографія: Чорнобиль, пристосувально-захисні системи, реабілітація.- К.: Комп'ютерпрес, 2006.- 348 с. В процесі написання - чергова спільна монографія.

Крім дисертацій, професор Радченко О.М. має ще близько 150 наукових праць. Досить різнобарвною є тематика статей, що включає як "Математичне прогнозування гострого бронхіту в умовах сільської амбулаторії", так і "Досвід використання антиоксидантів - аскорбінової кислоти і токоферолу ацетату в комплексній терапії інфекційно-алергічної бронхіальної астми", "Anti-inflammatory medicines for rheumatic patients", "Вивчення стану здоров'я студентів медичного вузу, шляхи їх оздоровлення", "Ендоекологія - сучасні проблеми і методологічні підходи до вивчення", "Визначення стану здоров'я з точки зору теорії адаптації", "Кортизол як маркер гострого та хронічного стресу", "Психоемоційний стан та тип загальної неспецифічної адаптаційної реакції", "Оптимізація санаторно-курортної реабілітації з використанням концепції загальних неспецифічних адаптаційних реакцій", "Концепція професора Олійника С.Ф. про протидію організму лікам у світлі сучасних поглядів".

Широкий спектр наукових інтересів Олени Мирославівни включає і філософські напрямки, наприклад, згадаємо статтю "Професія лікаря у світлі теорії стресу та філософських поглядів Ганса Сельє".

В переліку праць є і велика кількість методичних робіт, оскільки Олена Радченко завжди цікавилась як змістом, так і формою навчання студентів-медиків. Зокрема, це роботи "Десятирічний досвід рейтингової оцінки знань: стандарти та перспективи", "Вимірювання знань та вмінь - важлива умова організації навчання за кредитно-модульною системою", "Методичне забезпечення практичного заняття з клінічних дисциплін в умовах впровадження кредитно-модульної системи", "Концепція медсестринської справи та реформування медсестринської освіти".

Останнім часом до кола захоплень Олени Мирославівни приєдналось і медичне право. В процесі написання перебувають кілька статей з цього приводу.

З 2005 року Олена Мирославівна обіймає посаду професора, з 2007 - завідує кафедрою внутрішньої медицини №2 Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького.

Життя триває, і Олена Радченко знаходиться у розквіті наукового та творчого натхнення, яке збирається реалізувати найближчим часом. Вона каже: "За словами Рабіндраната Тагора, не можна переплисти море, просто стоячи і дивлячись на воду", тому вона знову кидається у вир своїх задумів, мрій та ідей.

Лариса Радченко, магістрант кафедри сімейної медицини та поліклінічної справи ЛНМУ ім. Данила Галицького

P.S. Приєднуємося до написаного і щиро бажаємо ювілярці міцного здоров'я, особистого щастя, дальших успіхів у науковій, педагогічній та лікувальній роботі.

**Редколегія журналу "Медична гідрологія та реабілітація"
Асоціація учених м. Трускавця
Громадська Учена рада при ЗАТ "Трускавецькурорт"
Адміністрація ЗАТ "Трускавецькурорт"
Міська Рада Трускавця**